

KESY kunnossapitourakoinnissa

KAUPUNGINPUUTARHURIEN SEURAN ALUEURAKKAPÄIVÄT 30.8.2018
Puutarhuri, MMM Hanna Tajakka, Viher-Arkkí

ViherArkkí

Esityksen sisältö

- ❖ Mikä ihmeen KESY?
- ❖ KESY-teesit
- ❖ KESY-roolit
- ❖ Kestävästi kilpailuttaen – Tilaajan KESY-työkalut
- ❖ Ekosysteemipalveluja tukevaa urakointia – Kunnossapitäjän KESY-työkalut

ViherArkkí

Mikä ihmeen KESY?

- ❖ **Viheralan toimintamalli**, jota noudattamalla voidaan toteuttaa kestävyiden periaatteita viheralan työtehtävissä.
- ❖ KESYn tarkoituksena on suunnitella, rakentaa ja kunnossapitää ympäristöä niin, että **vältetään, lievennetään tai estetään rakentamisen haitallisia vaikutuksia**.
- ❖ Viheralan tehtävissä **puutumme luonnon prosesseihin**, kuten veden kiertokulkuun, maaperän ja kasvillisuusalueiden toimintaan eli ekosysteemipalvelujen kannalta keskeisiin tekijöihin.
- ❖ **Luontopääoma on kaiken pääoman ja talouden perusta**. Kaikki taloudellinen toiminta on sen varassa, miten hyvin luonto ja sen tarjoamat ekosysteemipalvelut toimivat.

KESY =
Kestävä
ympäristö-
rakentaminen

ViherArkkí

KESY-teesit

1. Suojele Suomen luontoa ja sen monimuotoisuutta.
2. Pidä huolta maaperän hyvinvoinnista.
3. Sästä puhdasta vettä ja suojele sen syntysijoja.
4. Edistä ekosysteemipalveluiden toimintaa.
5. Vaali suomalaista kulttuuriympäristöä ja sen moninaisuutta.
6. Edistä luontopohjaisten ratkaisujen käyttöä.
7. Ole resurssiviisas.
8. Edistä kiertotaloutta.
9. Toimi ekotehokkaasti.
10. Levitä KESY-osaamista viheralalla ja opasta myös muiden alan ammattilaisia KESY-asioissa.

Viherammattilaisen 10 KESY-teesiä

ViherArkki

1. Määritä viherhankkeelle KESY-tavoitteet eli 1) ekologiset, 2) sosiaaliset ja 3) taloudelliset tavoitteet.
2. Noudata "Less is more"-periaatetta.
3. Iset Noudata "No net loss"-periaatetta.
4. Tarkastele kohdetta sen koko elinkaaren jaksolta.
5. Ohjaa konsultteja ja urakoitsijoita saavuttamaan asetetut KESY-tavoitteet.
6. Anna päätösvaltaa kohteen käyttäjille.
7. Edistä toimintakulttuuria, joka mahdollistaa hankkeen eri toimijoiden (tilaaja, valvoja, suunnittelija, rakentaja, kunnossapitäjä ja käyttäjä) välisen tiedon vaihdon ja oppimisen toisiltaan.
8. Kerää palautetta onnistumisestasi työtehtävissäsi ja KESYn edistämisessä hankkeessa.
9. Anna kannustavaa ja rakentavaa palautetta suunnittelijoille, rakentajille ja kunnossapitäjille heidän onnistumisesta työtehtävissään ja KESYn edistämisessä hankkeessa.
10. Noudata Viherammattilaisen 10 KESY-teesiä.

Tilaajan 10 KESY-teesiä

ViherArkki

1. Perehdy itse ja perehdytä muut työntekijät KESYn mukaisiin toimenpiteisiin.
2. Suunnittele kunnossapitotyöt huolellisesti ja KESY-periaatteet huomioiden.
3. Varmista työskentelyn ja työkohteen henkilö- ja ympäristöturvallisuus.
4. Tee konetyöskentely tehokkaasti välttäen turhaa ajoa ja tyhjäkäyntiä.
5. Käytä ja käsittele kemikaaleja harkitusti ja huolellisesti.
6. Vähennä jätteen määrää ja uudelleen käytä tai kierrätä jätteet.
7. Hinnoittele ja kilpailu reilun hengen mukaisesti - älä polje toimialan hintoja.
8. Kerää palautetta onnistumisestasi työtehtävissäsi ja KESYn edistämisessä hankkeessa.
9. Anna kannustavaa ja rakentavaa palautetta tilaajalle, suunnittelijalle ja rakentajalle heidän onnistumisesta työtehtävissään ja KESYn edistämisessä hankkeessa.
10. Noudata Viherammattilaisen 10 KESY-teesiä.

Kunnossapitäjän 10 KESY-teesiä

ViherArkki

KESY-roolit

- ❖ Tilaaja **määrittää** hankkeen **tavoitteet ja kilpailutuksen periaatteet**.
- ❖ Tilaaja **varmistaa** asetettujen **tavoitteiden toteutumisen** hankkeessa.
- ❖ Tilaaja mahdollistaa **kestävien toimintatapojen vakiintumisen** ja uusien, **innovatiivisten ratkaisujen hyödyntämisen**.
- ❖ Tilaaja mahdollistaa, että kaikki hankkeessa **toimivat tahot** – tilaaja, valvoja, suunnittelija, rakentaja, kunnossapitäjä ja käyttäjä – ovat **aktiivisesti tekemisessä keskenään** hankkeen aikana sekä kehittävät hankkeen toteutusta yhdessä.

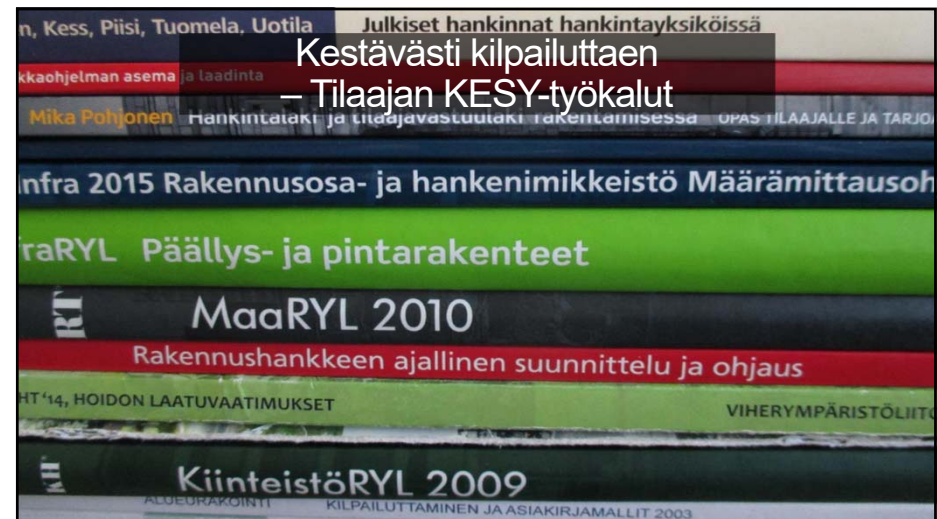
Tilaajalla on keskeinen rooli

ViherArkki

- ❖ Kunnossapitäjä vaikuttaa valitsemillaan **työskentelymenetelmillä ja työkaluilla** muun muassa **ajalliseen tehokkuuteen, työturvallisuuteen, ilman laatuun, melu- ja pölypäästöihin**.
- ❖ Kunnossapitäjän **kasvillisuuden, ekosysteemien ja ekologian hyvä tuntemus** mahdollistavat kasvillisuusalueiden hoidon soveltamisen sen **elinkaaren vaiheen** mukaisesti luonnonmukaisia **hoitomenetelmien käyttäen** sekä **ekosysteempalveluja ylläpitäen**.
- ❖ Työkohteen **lika- ja jätevesien sekä muiden jätteiden** asianmukaisella käsittelyllä varmistetaan, ettei ympäristöön päädy **haitta-aineita ja kiintoainesta**.

Kunnossapitäjällä on keskeinen rooli

ViherArkki

- ❖ Tilaajan työohjeoppaaseen on koottu **keskeiset toimenpiteet**, joiden avulla hankkeen kilpailutuksessa on mahdollista nykyistä paremmin huomioida ekologista, sosiaalista ja taloudellista kestävyyttä.
- ❖ Työtehtävät on kuvattu erikseen suunnittelutöiden, rakennustöiden sekä **kunnossapitotöiden** hankinnalle.
- ❖ Tilaaja voi noukkia ohjeoppaasta kuhunkin **viherhankkeeseen parhaiten sopivat** KESY-toimenpiteet.
- ❖ Ohjeopas on julkaistu **pdf-tiedostoina**.

Tilaajan KESY-ohjeopas

ViherArkki

- ❖ Asiakirjamallit on työstetty hyödyntäen **pohjana olemassa olevia asiakirjamalleja** (mm. RT-ohjekortit, -asiakirjamallit), joita on **täydennetty KESY-asiolla**.
- ❖ Asiakirjamallia **voi käyttää** joko **sellaisenaan** pohjana tai tarvittaessa **poimia mallista** vain ne **asiakokonaisuudet**, jotka liittyvät hankkeeseen.
- ❖ Asiakirjamallit on julkaistu pdf-tiedostoina.
- ❖ Kunnossapitoon liittyvät asiakirjamallit:
 - Viheralueen kunnossapitohankkeen **urakkatarjouspyyntö**
 - Kunnossapitäjän **KESY-vähimmäisvaatimukset** (liite tarjouspyyntöön)
 - Viheralueen kunnossapitohankkeen **urakkasopimus**
 - Viherhankkeen **valvontasopimus**
 - Viherhankkeen **valvontasuunnitelma**.

Tilaajan KESY-asiakirjamallit

ViherArkki

Muista tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa

- ❖ **osallistaa** eri osapuolet
- ❖ määrittää kunnossapidolle **reunaehdot ja tavoitteet**
- ❖ tuottaa riittävät **taustatiedot** hankintapäätöstä varten.

Muista kilpailutusvaiheessa

- ❖ toteuttaa kilpailutus **sulanmaan aikaan**
- ❖ laatia selkeät **valintakriteerit** (mm. KESY-vähimmäisvaatimukset kunnossapitäjälle)
- ❖ kirjata **KESY-tavoitteet** ja vaadittavat **KESY-toimenpiteet** huolellisesti tarjouspyyntöasiakirjoihin
- ❖ toteuttaa kilpailutus ja käsitellä tarjoukset **tasapuolisesti**
- ❖ **luovuttaa kohde** asianmukaisesti kunnossapitoon (mukana myös suunnittelija ja rakentaja)

Tilaajan KESY-muistilista

ViherArkki

Muista kunnossapitovaiheessa

- ❖ valita **valvojaksi** henkilö, joka **tuntee KESYn** mukaiset toimintatavat
- ❖ **ohjata ja valvoa** kunnossapidon toteutumista asetettujen **KESY-tavoitteiden mukaan**
- ❖ hyödyntää kohteen **suunnittelijan asiantuntijapalveluita** (mm. muutostöissä, laatukierroksilla).

Muista kunnossapidon luovutusvaiheessa

- ❖ varmistaa **kunnossapidon laatu** (vastaanottotarkastus)
- ❖ tehdä **jälkilaskenta**
- ❖ **arkistoida** asiakirjat
- ❖ kerätä ja antaa **palautetta**.

Tilaajan KESY-muistilista

ViherArkki

Ekosysteemipalveluja tukevaa urakointia – Kunnossapitäjän KESY-työkalut

- ❖ Asiakirjamallit on työstetty hyödyntäen **pohjana olemassa olevia asiakirjamalleja** (mm. RT-ohjekortit, -asiakirjamallit), joita on **täydennetty KESY-asiolla**.
- ❖ Asiakirjamallia **voi käyttää** joko **sellaisenaan** pohjana tai tarvittaessa **poimia mallista** vain ne **asiakokonaisuudet**, jotka liittyvät hankkeeseen.
- ❖ Asiakirjamallit on julkaistu pdf-tiedostoina.
- ❖ Kunnossapitoon liittyvät asiakirjamallit:
 - Viheralueen kunnossapitohankkeen **urakkatarjous**
 - Kemiallisten kasvinsuojelutöiden **omavalvontasuunnitelma**
 - Kasvintuhojarikien hallinnan omavalvontasuunnitelma
 - Materiaalien (kasvillisuus, kasvualusta, katteet, kivimateriaalit) **vastaanottotarkastus**.

Kunnossapitäjän KESY-asiakirjamallit

ViherArkki

- ❖ Tarkastuslistojen tarkoituksena on toimia aputyökaluina, joiden avulla voidaan **tarkastaa onko työvaihe toteutettu KESYn mukaisesti**.
- ❖ Tarkastuslistat on julkaistu täytettävänä pdf-lomakkeina.
- ❖ Kunnossapitoon liittyvät tarkastuslistat:
 - Työkohteen **kartoittaminen**
 - Työprosessin **suunnitteleminen**
 - **Tarjouksen** tekeminen
 - Työprosessin **arvioiminen**
 - Työmaan **luovuttaminen**
 - Lopputulosten **tarkasteleminen**
 - **Perehdytyksen** tekeminen.

Kunnossapitäjän KESY-tarkastuslistat

ViherArkki

Muista työkohteen kartoitusvaiheessa

- ❖ varmistaa, että **lähtötiedot** vastaavat suunnitelma- ja urakka-asiakirjoissa ilmoitettuja
- ❖ selvittää **suojeltujen alueiden**, kuten kasvillisuuden, maaperän, vesiekosysteemien, rakenteiden ja maisemien, olemassa olo
- ❖ varmistaa kasvillisuuden, rakenteiden yms. **kunto ja vastaavuus hoitoluokkaan** (ei hoitovelkaa)
- ❖ selvittää EU:lle tai kansallisesti haitalliset **vieraslajit ja karanteenilajit**
- ❖ kohteen **mitoitus konetyöskentelyn** kannalta.

Kunnossapitäjän KESY-muistilista

ViherArkki

Muista työprosessin suunnitteluvaiheessa

- ❖ laatia joustava **työjärjestys**
- ❖ varata riittävät **henkilöresurssit ja työnohjaus**
- ❖ suunnitella **konetyöskentely** ekotehokkaaksi
- ❖ huomioida kestävä **materiaalihankinnat**
- ❖ vähentää ja hyödyntää syntyvät **jätteet**
- ❖ laatia selkeä ja toimiva **työmaasuunnitelma**
- ❖ huomioida **viestintä**.

**Kunnossapitäjän
KESY-muistilista**

ViherArkki

Muista tarjousvaiheessa

- ❖ kuvata **KESY-tavoitteiden täyttäminen** työkohteessa (mm. toiminta- ja laatusuunnitelma, turvallisuussuunnitelma)
 - ❖ huomioida **laskennassa** ja **ajankäytössä** KESYn mukainen toteutustapa
 - ❖ sopimuskauden aikana kohteessa tapahtuvat **muutokset ja niiden vaikutus** kunnossapitotarpeeseen ja –toimenpiteisiin
 - ❖ hyödyntää muiden kohteiden **jälkilaskentaa ja kerättyjä tietoja**
 - ❖ **hinnoitella** urakka oikein.
- Muista perehdytyksessä**
- ❖ perehdyttää omat **työntekijät ja aliurakoitsijat**
 - ❖ käsitellä **työkohde, työmenetelmät, materiaalit, työvälineet- ja koneet, KESY-tavoitteet**
 - ❖ **dokumentoida** perehdytys.

**Kunnossapitäjän
KESY-muistilista**

ViherArkki

Muista työprosessin arvioinnissa

- ❖ varmistaa perehdyttämisen toteutuminen
- ❖ tarkastaa työkohteen käynnistämiseen liittyvät toimenpiteet
- ❖ materiaalien vastaanottotarkastukset ja välivarastoinnin toteuttaminen
- ❖ kunnossapitotöiden laatu- ja kelpoisuusmittaukset.

Muista työmaan luovutuksessa

- ❖ varmistaa **KESY-tavoitteiden saavuttaminen**
- ❖ luovuttaa **asiakirjat** tilaajalle.

Muista lopputulosten tarkastelussa

- ❖ käsitellä **poikkeamat**
- ❖ tehdä **jälkilaskenta**
- ❖ kerätä ja antaa **palautetta**.

**Kunnossapitäjän
KESY-muistilista**

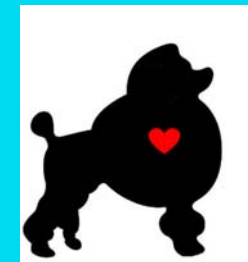
ViherArkki

Tilaaaja:

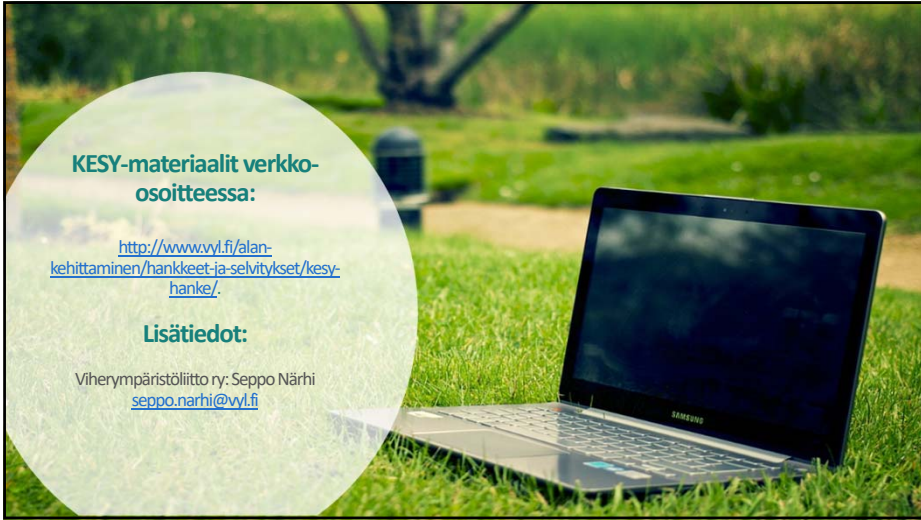
- ❖ määrittää tavoitteet ja periaatteet
- ❖ varmistaa tavoitteiden toteutumisen
- ❖ mahdollistaa kestävien toimintatapojen käytön
- ❖ mahdollistaa eri toimijoiden aktiivisen yhteistyön.

Kunnossapitäjä vaikuttaa viherkohteen:

- ❖ ekosysteemipalvelujen toimivuuteen
- ❖ työturvallisuuteen
- ❖ ympäristöturvallisuuteen
- ❖ kustannustehokkuuteen
- ❖ elinkaaren pituuteen.

**Mikä oli
villakoiran
ydin?**

ViherArkki

KESY-materiaalit verkko-osoitteessa:

<http://www.vvl.fi/alan-kehittaminen/hankkeet-ja-selvitykset/kesy-hanke/>

Lisätiedot:

Viherympäristöliitto ry: Seppo Närhi
seppo.narhi@vvl.fi

Kysymyksiä tai kommentteja?

ViherArkki

Kiitos mielenkiinnosta!

ViherArkki

Viher-Arkki
Hanna Tajakka
Puh: 040 865 7923
hanna.tajakka@viherarkki.fi
www.viherarkki.fi

Viher-Arkin yhteystiedot

ViherArkki